herpy

SLANGER

Rosy Boa

Lichanura trivirgata

Lichanura trivirgata er en lille, rolig boa fra ørkener og klippeterræn i det sydvestlige USA og det nordvestlige Mexico. Den bliver 60-90 cm, har tre striber langs kroppen, bor i et lille, tørt terrarie og kan blive mere end 20 år gammel. Det gør den til en af de nemmeste slanger for en begynder.

Familie: Boidae Tidligere navn: *Lichanura roseofusca; Lichanura myriolepis*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**60-90 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**20-30 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Klippeboende og jordboende**
Biotop	**Ørken, halvørken og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**70 × 40 × 30 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Hotspot	**30-32 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**20-40 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Ikke nødvendig**
Vinterhvile	**13-16 °C** 12 uger
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kønsmoden	**24-36 mdr.**
Kuldstørrelse	**3-6 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**150-180 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES bilag II og i EU's forordning 338/97 på bilag B (alle Boidae er listet samlet). Indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-dokumenter, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Arten er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Lichanura trivirgata er en lille, tætbygget boa; selv en stor voksen er kun omkring 4 cm i diameter. Næsten alle dyr har spor af tre striber langs kroppen, en midt på ryggen og en på hver side. Striberne kan være ret lige og kontrastfyldte eller brudte og næsten uden kontrast. De er orange, rustrøde, brune eller sorte på en bund, der går fra lysegrå over gul til beige. Farverne varierer meget fra bestand til bestand. Nogle dyr har en lyserød eller laksfarvet bug, men de fleste har pletter i stedet.

Arten er en af de mindste boaer. Voksne dyr bliver typisk 60-90 cm, og de største når lidt over 110 cm. Nyfødte unger er omkring 25 cm. Det videnskabelige artsnavn henviser til de tre striber.

Slangen er meget rolig og bider sjældent. Truer man den, ruller den sig sammen til en kugle med hovedet i midten og afgiver en ildelugtende væske fra roden af halen. De fleste bid sker, når en sulten slange tager en hånd for mad. Den bevæger sig langsomt og kan ikke forfølge sit bytte. Den lurer og slår ud med overraskende fart, når byttet kommer inden for rækkevidde.

Slægtens taksonomi er ikke endeligt afklaret. *Lichanura orcutti* fra Californien føres i dag som en selvstændig art, og slægten har tidligere været placeret i *Charina*. I handlen sælges dyrene efter lokalitet og farveform, fx som ørkenform og mexicansk form. Pasningen er den samme for alle.

Udbredelse og levested

Lichanura trivirgata lever i det sydvestlige USA og det nordvestlige Mexico. I USA findes den yderst i det sydlige Californien og i det sydvestlige Arizona. I Mexico findes den på hele Baja California-halvøen, på øen Isla Espíritu Santo og i den vestlige del af Sonora, fra grænsen til USA og mindst så langt sydpå som Ortiz.

Længere mod nord i Californien afløses den af den nært beslægtede *L. orcutti*, og grænsen mellem de to er ikke skarpt trukket. Mange dyr i handlen er opdrættede.

> **Oprindelig udbredelse:** USA og Mexico.

LEVESTED

Lichanura trivirgata lever i ørkener og andre tørre områder, oftest i klippeterræn med granitblokke, sprækker og spredte buske. Slangen tilbringer det meste af livet skjult under sten, i klippespalter og i gnaverhuller, hvor den er beskyttet mod hede og fjender. Hvor der er få sten, bruger den gnaverhuller.

Arten er mest aktiv om natten og i skumringen. Er det varmt, holder den sig næsten udelukkende til natten; om foråret kommer den ofte frem om eftermiddagen og aftenen. Vinteren er for kold til fordøjelse, og slangen går i vinterhvile, som i naturen kaldes brumation. Foråret er parringstid og den mest aktive periode, og efter regn kommer mange slanger frem til overfladen.

Byttet er hovedsageligt små pattedyr, især gnavere, og desuden unge harer, firben, fugle og deres unger og enkelte flagermus.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

En voksen *Lichanura trivirgata* skal have et terrarie på mindst 70 × 40 × 30 cm (længde × bredde × højde). Arten bruger ikke højden, men har brug for gulvareal til en varm og en kølig ende. Et glasterrarie eller en tæt plastikkasse fungerer begge.

Det vigtigste er, at terrariet er helt flugtsikkert. *L. trivirgata* finder enhver sprække, og slangen gnider ofte snuden mod ruder og låg på jagt efter en vej ud. Det giver skader på snudespidsen, især mod net. Brug derfor et massivt låg med små, afrundede ventilationshuller i stedet for net, og sørg for, at hullerne ikke er større end, at slangen kan stikke næsen ind.

Bunden skal være mindst 5 cm dyb, så slangen kan grave sig ned: aspespåner, sand eller kokosmuld. Brug aldrig ceder, som indeholder skadelige olier. Sæt to skjul, et i den varme og et i den kølige ende, så små, at slangen sidder tæt i dem. En slange, der kan skjule sig, gnider sjældnere snuden. Pynt med en flad sten eller en gren, men fastgør alt tungt, så det ikke kan vælte, når slangen graver.

Unger kan startes i små plastikbokse med et skjul og små luftehuller. Rens efter afføring mindst to gange om ugen, og skift bunden helt omkring hver anden måned.

TEMPERATUR

Lichanura trivirgata skal have en tydelig temperaturgradient. Om dagen er lufttemperaturen 22-26 °C. Hold den ene ende varmere med en varmemåtte eller et varmekabel under omkring en tredjedel af bunden, så overfladen på varmepladsen er 30-32 °C. Varmekilden skal altid styres af en termostat, så bunden ikke bliver for varm.

Om natten slukkes varmen, og temperaturen falder til 18-22 °C. Mål med et termometer i begge ender og et infrarødt termometer på varmepladsen. Hvis slangen konstant løber rundt i terrariet, er det ofte for varmt; sæt så temperaturen lidt ned.

Temperaturerne gælder fra forår til efterår. Om vinteren får slangen vinterhvile (se Adfærd).

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Lichanura trivirgata kommer fra et tørt klima, og terrariet skal være tørt, med en luftfugtighed omkring 20-40 %. Tallet er et skøn ud fra levestedet. Bunden må ikke blive våd.

Sæt en lille, lav skål med frisk vand i den kølige ende, hver anden eller tredje dag, og tag den væk igen. Fjern altid skålen dagen før og dagen efter fodring, fordi vand lige efter et måltid kan give opkast. Under hudskifte hjælper et skjul med let fugtigt sphagnum eller kokosmuld i den kølige ende.

Unger har brug for vand oftere. En lille kop, der er fastgjort i beholderen, så den ikke vælter, er nok.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Lichanura trivirgata lever skjult og er mest aktiv om natten, så UVB er ikke nødvendigt. Lys er kun til for at se slangen. Tænd og sluk det med et ur, så dag og nat holdes adskilt.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Lichanura trivirgata æder gnavere. Voksne dyr får en stor mus eller en lille rotte hver 10.-14. dag fra forår til efterår. Giv helst frosne og optøede byttedyr frem for levende, og tilbyd dem med en lang pincet. Byttet må højst være lige så bredt som slangens krop på det bredeste sted. Under vinterhvile fodres der ikke.

Vent med håndtering til flere dage efter et måltid, fordi slangen ellers kan kaste det op. Nyfødte unger starter med fuzzymus eller store pinkymus og kan vente flere uger med deres første måltid; nogle spiser først efter den første vinterhvile. En unge, der ikke vil tage mus, tager ofte en pinkymus med duft af et firben. Unger fodres hver 5.-7. dag.

Tager en voksen slange ikke imod føde, kan en vinterhvile på 10-15 °C i omkring en måned og en langsom opvarmning bagefter få den til at spise igen.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Lichanura trivirgata er meget rolig og tåler håndtering godt. Rør let ved den med en lang pincet, før du tager den op, så den ved, at det ikke er fodring. Lad slangen kravle frit mellem hænderne, og støt hele kroppen med begge hænder; fastholdes den, vil den forsøge at slippe væk.

Arten kan holdes enkeltvis eller i par, når gulvarealet er stort nok til begge. Fodr dyrene hver for sig, så de ikke griber det samme byttedyr. Slangen skjuler sig tit i bunden eller i skjulet, og er den ikke synlig, er den sjældent sluppet ud.

Om vinteren får slangen en vinterhvile på omkring tre måneder. Den støtter slangens sundhed og giver et godt fodringsrespons om foråret. Fodr ikke de sidste 14 dage før afkølingen, så maven er tom. Sluk lys og varme, og lad terrariet køle langsomt ned til 13-16 °C. Se til slangen hver uge, og giv frisk vand. Når foråret nærmer sig, hæves temperaturen gradvist, og den første fodring er et lidt mindre byttedyr end normalt.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Lichanura trivirgata kan være kønsmoden i sit andet leveår, men bør være mindst tre år gammel, før den sættes i avl. Størrelsen betyder også noget, især for hunnen: en lille, tynd hun får langt færre unger end en stor hun i godt huld. Kønnet bestemmes med sonde, som kun bør bruges af en erfaren holder eller en dyrlæge, men også på sporerne ved kloakken, som er tydeligt større hos hannen.

PARRING

Parringen følger efter vinterhvilen og sker typisk tre uger til tre måneder efter, at varmen er tændt igen; dyr fra de nordlige bestande parrer sig senere end dyr fra de sydlige. Giv hunnen rigeligt med føde før og efter vinterhvilen, så hun er i topform. Sæt hannen til hunnen i hendes terrarie, og tag ham væk igen, når der har været parring.

ÆGLÆGNING OG KULD

Lichanura trivirgata føder levende unger og lægger ikke æg. Drægtigheden varer 5-6 måneder, og et kuld er typisk på 3-6 unger; store hunner i god form kan få over 10. Den drægtige hun ligger tydeligt mere på varmepladsen end ellers, og varmepladsen må gerne være lidt varmere i drægtigheden. Hun skal have ro og fast adgang til vand og tilbydes føde regelmæssigt, også i de sidste uger, hvis hun vil spise.

INKUBATION

Der er ingen inkubation, fordi ungerne fødes levende og er selvstændige fra første dag. Den drægtige hun skal have den samme gradient som ellers, så hun kan regulere sin temperatur. Fødslen sker i terrariet. Fjern døde unger og fosterhinder, så snart du opdager dem.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er omkring 25 cm ved fødslen. Hold dem hver for sig i små, tætte bokse med aspespåner, et skjul og en lille vandskål, der ikke kan vælte, og en varmeplads på 27-29 °C. Start med fuzzymus eller store pinkymus, og tilbyd føde hver 5.-7. dag. Nogle unger tager først en pinkymus med duft af firben.

Sundhed og typiske fejl

Lichanura trivirgata er robust og lever længe, og de fleste problemer skyldes pasningsfejl. De typiske fejl er:

- Skader på snuden efter forsøg på at flygte gennem net eller langs ruder. Brug et massivt låg og et skjul i hver ende.
- Våd bund, som giver hudinfektioner. Hold bunden tør.
- For lav temperatur, som giver dårlig fordøjelse og opkast. Mål altid overfladen.
- Opkast efter håndtering eller vand lige efter fodring. Vent med begge dele.
- Fordøjelsesproblemer under vinterhvile, hvis slangen fik føde for kort tid før afkølingen. Lad altid slangen faste i 14 dage først.
- Hudrester på halespidsen og omkring øjnene efter et for tørt hudskifte. Giv et fugtigt skjul.

Et sundt dyr har klare øjne, en fast krop og spiser villigt. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen taber sig, kaster op gentagne gange, har åben mund eller hvæsende vejrtrækning, eller hvis fødslen trækker ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.